

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN AKREDİTASYON ALGILARININ BELİRLENMESİ

Ferdane KOÇOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Halk Sağlığı Hemşireliği, ferdane_51@hotmail.com, Niğde/Türkiye, 0000-0001-7449-622X

Öz

Hemşirelik öğrencilerinin akreditasyona yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın evrenini, hemşirelik bölümünde öğrenim gören toplam 450 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma 348 öğrencinin katılımı ile tamamlanmıştır. Araştırma Google form kullanılarak online olarak yürütülmüştür. Verilerin elde edilmesinde sosyo demografik bilgi formu ve "Akreditasyon Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler kullanılarak veriler değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %70.4 'ü yürütülen akreditasyon faaliyetlerini gerekli olarak görmektedir. Öğrencilerin %82.2'si akreditasyon faaliyetlerinin üniversitedeki kaliteye ve %81.9'u markalaşmasına olumlu etkisi olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu akredite olmuş üniversitelerin öğrenim gördükleri üniversitelerinden farklı olduğunu ve bu farkın sosyal faaliyetlerin düzenlenmesi/katılımı ile öğrencilerin değerlendirmesi alanlarından kaynaklandığı ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin "Akreditasyon Algısı Ölçeği" genel ortalaması 3.31 iken Kalite Güvencesi için 3.26 ve Kalite Değerlendirmesi için 3.34'tür. Öğrencilerin Kalite Güvencesi puan ortalamasının Kalite Değerlendirmesi puan ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin akreditasyon algılarının Akreditasyon Algısı Ölçeğine göre orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin orta düzeyde olan akreditasyon algılarının daha da artırılması için akreditasyon sürecinin her aşamasında aktif katılımlarını sağlayan eğitim programlarının düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenciler, hemşirelik, algı, akreditasyon

DETERMINATION OF NURSING STUDENTS' PERCEPTION OF ACCREDITATION

Abstract

This study was conducted to determine the perceptions of nursing students towards accreditation. The population of the descriptive study consisted of a total of 450 students studying in the department of nursing. The study was completed with the participation of 348 students. The research was conducted online using Google form. Socio-demographic information form and "Accreditation Perception Scale" were used to obtain the data. The data were evaluated using descriptive statistics. 70.4% of the students who participated in the research see the accreditation activities carried out as necessary. 82.2% of the students stated that accreditation activities have a positive effect on the quality of the university and 81.9% of them have a positive effect on branding. The majority of the students who participated in the research stated that accredited universities are different from the universities where they study and that this difference is due to the organization/participation of social activities and the evaluation of students. The overall mean of the "Perception of Accreditation Scale" of the students participating in the study was 3.31, while it was 3.26 for Quality Assurance and 3.34 for Quality Assessment. It was determined that the mean score for Quality Assurance was lower than the mean score for Quality Assessment. It was determined that students' perceptions of accreditation were at a moderate level according to the Accreditation Perception Scale. In order to further increase students' perceptions of accreditation, which are at a moderate level, it may be recommended to organize training programs that ensure their active participation at every stage of the accreditation process.

Keywords: Students, nursing, perception, accreditation

Not: Çalışmamız 22-25 Eylül 2022 tarihleri arasında Konya'da düzenlenen 7. Uluslararası 18. Ulusal Hemşirelik Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Akreditasyonu, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Yüksek Öğretim Akreditasyon Konseyi (CHEA) yükseköğretim kurumlarının ve programlarının kalitesinin gözden geçirilmesi olarak tanımlamaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde akreditasyon, öğrencilerin, ailelerin, hükümet yetkililerinin ve basın bir kurum veya programın kaliteli bir eğitim sağladığını bilmesinin önemli bir yolu olarak görülmektedir (1). Türk Dil Kurumu'na göre ise akreditasyon "denklik" anlamına gelmektedir (2). Farklı kaynaklarda akreditasyon, bir eğitim programının, kurumun veya sistemin, kalite güvencesi ve iyileştirme amacıyla, dış bir kuruluş tarafından tanımlanmış standartlara göre resmi olarak değerlendirilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (3).

Yükseköğretim kurumlarından tüm paydaşlarına hesap verebilmesi, sınırlı kaynaklarını etkili kullanabilmesi ve toplumun kendisinden beklediği ihtiyaçlarını karşılayabilmesi istenmektedir. Bu beklentileri karşılayabilme yollarından birisi de akreditasyon çalışmalarıdır. Akreditasyon çalışmalarının kurumlara, çalışanlara ve müşterilere pek çok yararları bulunmaktadır. Bu yararlar arasında kurumun tanıtımının yapılması, rekabet ortamının oluşması, kurumun değerlendirilmesini sağlayan bir sistemin oluşturulması, çalışan ve hizmeti alanlarda güven duygusunun sağlanması, hizmeti alanların ürün/hizmet hakkında bilgi sahibi olması ve çalışanların aktif katılımlarının desteklenmesi sayılabilir (4,5).

Akreditasyon, yüksek öğrenim kurumlarında kalitenin temel güvencesi olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamandan akreditasyon, uluslararası sahada nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, kurumsallaşmanın kolaylaştırılması, öğrencilere yönelik sunulan hizmetlerin standartlaştırılması, kurumların zayıf ya da güçlü yönlerinin belirlenmesi açısından gerekli bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Akreditasyon, ulusal ve uluslararası ölçütlere dayalı olarak eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde, kurumların hesap verilebilirliği ve şeffaflığın sağlanması, öğrenciler dahil tüm paydaşların sisteme dahil edilmesi için sunulan hizmetlerin tamamı olarak ifade edilmektedir (5). Akreditasyonun yükseköğretimdeki temel hedefi öğrenci ve ailelerine daha kaliteli öğrenim imkânı sunmak için üniversiteler arasındaki rekabet ortamının oluşturulmasıdır. Ayrıca sunulan eğitim-öğretim faaliyetleri ve araştırmaların niteliğini arttırmak, belli ölçütlere dayalı olarak yürütülen eğitim-öğretim faaliyetlerinde teminat sağlamak, sistematik ve sürekli olarak kaliteyi güvence altına almak, yükseköğretim kurumlarının birbirlerini tanımalarını kolaylaştırmak, mesleğe katılan mezunlarda temel standartları tespit etmek ve öz değerlendirme yoluyla eksiklikleri tespit etmek sonuç olarak eğitimin istenilen seviyeye gelmesini sağlamak yükseköğretimde akreditasyonun diğer amaçları arasındadır (5,6).

Akreditasyon, öğrenci seçiminin kalitesini, müfredat içeriğini, öğretim aktivitelerini, öğrenme ortamlarını, değerlendirme sistemlerini ve nihayetinde mezunların yeterliliğini ve uygulamalarını etkilediği belirtilmektedir. Bu nedenle akreditasyon, etkili bir sağlık sistemi için temel bir bileşen olarak tanımlanmaktadır (3,7). Akreditasyonun, eğitim programlarının kalitesini etkileme ve standartlaştırma, nüfusun ihtiyaçlarına göre müfredatı sürekli olarak geliştirme ve öğrenme ortamlarını iyileştirme becerisi nedeniyle sağlık hizmeti sonuçlarını iyileştirebileceği ifade edilmektedir (3). Hemşirelikte akreditasyon, öz değerlendirme, planlama ve iyileştirmenin sürekli olduğu bir süreçtir. Dolayısıyla devam eden bu süreç sayesinde eğitimde kalitenin devamlılığı ve geliştirilmesine olanak sağlanmaktadır. Kaliteyi güvence altına alan akreditasyon ile daha iyi hizmet verilmesi, personelin kendini geliştirmesi, öğrencilerin kaliteli eğitim alarak daha iyi hasta bakımı vermeleri ve değerlerini geliştirmeleri sağlanabilmektedir (8).

Ülkemizde hemşirelik eğitiminde akreditasyon süreci Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK) tarafında yürütülmektedir. HEPDAK hemşirelik biliminin, hemşirelik eğitiminin, hasta bakımının ve toplum sağlığının gelişiminde kalite ve yeniliğin güvence altına alınmasını hedeflemektedir. Böylece Türkiye'de hemşirelik eğitiminin kalitesini artırarak sağlığın geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (9). Hemşirelik eğitim programları

için akreditasyon ve değerlendirme faaliyetlerini yürüterek Türkiye’de hemşirelik eğitim seviyesinin artırılmasını amaçlayan HEPDAK, nitelikli eğitim almış hemşirelerin yetiştirilmesini sağlayarak toplum sağlığının iyileştirilmesine ,yükseltilmesine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle hemşirelik eğitiminde akreditasyonun sağlanması; eğitimin niteliğinin yükseltilmesinde, mezuniyet sonrası daha nitelikli, melek bilinci yüksek, araştırmacı, ekip iş birliği yüksek ve iletişim, problem çözme yeterlilikleri ile donatılmış hemşirelerin yetiştirilmesinde önemli katkıları bulunmaktadır (10, 11).

Yapılan taramada akreditasyon algısına yönelik öğrencilerin durumunu değerlendiren çalışmaların azlığı dikkat ekicidir. İnsan sağlığına yönelik her alanda hizmet verecek olan hemşirelerin nitelikli bakıma yönelik görüşlerinin bilinmesi önemli olduğu belirtilmektedir. Ayrıca akreditasyonun hem çıktısı hem de paydaşı konumunda olan öğrencilerin görüşlerinin akredite eğitim kurumlarının süreçteki ilerlemelerinde katkısı olacağı ifade edilmektedir (11). Bu nedenle akreditasyonun önemli bir parçası olan öğrencilerin akreditasyon hakkındaki algı ve düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla bu çalışmanın yapılması planlanmıştır.

Araştırmanın Amacı: Hemşirelik öğrencilerinin akreditasyon algılarının belirlenmesidir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde (1., 2., 3. ve 4. Sınıf) öğrenim gören toplam 450 (287 kız 163 erkek) öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçimi yapılmaksızın evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmaya dahil edilme kriterleri, eğitim öğretime devam etmek ve çalışmaya gönüllü olarak katılmaktır. Evrenin tamamına ulaşamayıp 348 öğrencinin (evrenin %77.3’ü) katılımı ile çalışma tamamlanmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında sosyodemografik bilgiler ve “Akreditasyon Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Sosyodemografik bilgilerde; yaş, cinsiyet, sınıf, gelir durumu, yaşanılan yer, mezun olunan okul, ekonomik durum vb. sorular yer almaktadır.

Akreditasyon Algısı Ölçeği

Semerci (2017) tarafından geliştirilen “Akreditasyon Algısı Ölçeği” kullanılarak öğrencilerin akreditasyon algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Toplam 17 maddeden oluşan Akreditasyon Algısı Ölçeği kalite güvencesi ve kalite değerlendirme alt boyutlarından oluşmaktadır. Kalite güvencesi alt boyutu 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7. maddelerden ve kalite değerlendirme alt boyutu ise 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 ve 17. maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin, Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları kalite güvencesi alt boyutunda 0.795, kalite değerlendirme alt boyutunda 0.866 ve ölçeğin geneli için 0,901 olduğu belirtilmiştir (12). Çalışmamızda ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları kalite güvencesi alt boyutunda 0.952, kalite değerlendirme alt boyutunda 0.974 ve ölçeğin geneli için 0.981 olduğu belirtilmiştir. 5’li likert tipteki Akreditasyon Algısı Ölçeği, “Tamamen katılıyorum(5)” ve “Hiç katılmıyorum(1)” şeklinde derecelendirilmektedir. Araştırma bulguları yorumlanırken düzey kabulü kullanılmaktadır. Buna göre düzey kabulü, puan ve derecelendirme şu şekildedir: “Çok düşük” (1.00 – 1.79/ Hiç katılmıyorum), “Düşük” (1.80 – 2.59 / Az katılıyorum), “Orta”(2.60 – 3.39/ Kısmen katılıyorum), “Yüksek” (3.40 – 4.19 / Çoğunlukla katılıyorum) ve “Çok yüksek “ (4.20 – 5.00/ Tamamen katılıyorum) dur (12).

2.3. Araştırmanın Etik Yönü

Veri toplama araçları ile araştırmanın verileri toplanmadan önce Üniversitenin Etik Kurulundan (karar no: 2022/06-09, tarih:31.05.2022) etik kurul onayı alınmıştır. Ayrıca araştırmanın yapıldığı kurumdan yazılı ve çalışmaya katılan öğrencilerden onam alınmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın uygulaması online olarak yapılmıştır. Araştırma verileri Google Form üzerinden oluşturulacak anket formu ile toplanmıştır. Üniversitenin Etik Kurulu'ndan ve öğrencilerden onay alındıktan sonra araştırmanın verileri toplanmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra araştırma kriterlerine uyan öğrencilere sosyal paylaşım ağlarından ve sosyal medya üzerinden ulaşılmıştır. Oluşturulan Google form, sosyal medyada 01.06.2022-30.06.2022 aralığında açık kalmıştır. Belirtilen bu tarihlerde dahil edilme kriterlerine uyan öğrenciler çalışmaya alınmıştır. Tekrarlı katılımları önlemek için öğrencilerin mail adresleri ile katılımları sağlanmıştır. Anket sorularının cevaplamaya başlamadan önce hemşirelik öğrencilerine çalışmanın yapılma gerekçesi açıklanmış ve gönüllü olarak araştırmaya katılım sağlanmıştır. Google formda çalışmaya gönüllü katıldıklarını yönünde onam alınan öğrenciler soruları cevaplayabilmiştir. Araştırmada veri kaybını önlemek için tüm sorulara yanıt verme zorunlu seçeneği aktif hale getirilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formunun tamamlanması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

2.5. İstatistiksel analiz

Araştırmadan elde edilen veriler, IBM 24.00 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, aritmetik ortalama ve standart sapma dağılımından yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan -ölçeğin iç geçerlilik ve tutarlılığını belirlemek için Cronbach alfa değerlerine bakılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmamızdaki öğrencilerin yaş ortalaması 20.71 ± 1.60 'tır. Öğrencilerin %83.3'ü kız olup %41.7'si 2. sınıfta ve %31'i 1. sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılanların %92.8'i Anadolu/fen lisesinden mezunu, %37.9'u yaşamının çoğunluğunu şehirde geçirmiş, % 58.9'u Kredi yurtlar kurumunda kalmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu çekirdek aile yapısına sahiptir. Öğrencilerin %78.4 'si ailesinin ekonomik durumunu orta olarak nitelendirirken, %28.4'ü herhangi bir burs almadığını ve %43.7'ü geri ödemesiz devlet bursu aldığını belirtmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %68.7'i öğrenim gördüğü üniversiteyi isteyerek seçmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri (n=348)

Değişkenler	X±SS	Ortanca (Min-Maks)
Yaş (yıl)	20.71±1.60	21(18-34)
	n	%
Cinsiyet		
Kız	290	83.3
Erkek	58	16.7
Öğrenim Gördüğü Sınıf		
1.sınıf	108	31.0
2.sınıf	145	41.7
3.sınıf	49	14.1
4.sınıf	46	13.2
Mezun olunan lise		
Düz lise	14	4.0
Anadolu/fen lisesi	323	92.8
Sağlık meslek lisesi	11	3.2
Yaşamın çoğunluğun geçtiği yer		
Köy/Kasaba	47	13.5
İlçe	91	26.1
Şehir	132	37.9
Büyükşehir	78	22.4
Yaşanılan Yer		
Aile ile birlikte	126	36.2
Arkadaşları ile birlikte	12	3.4
Kredi yurtlar kurumu	205	58.9

Özel yurt	5	1.4
Aile tipi		
Geniş aile	55	15.8
Çekirdek aile	279	80.2
Anne baba ayrı	14	4.0
Burs alma durumu		
Burs almıyorum	99	28.4
Vakıf bursu	4	1.4
Kredi (geri ödemeli)	92	26.4
Devlet bursu (geri ödemesiz)	152	43.7
Ailenin ekonomik durum algısı		
İyi	19	5.5
Orta	273	78.4
Kötü	56	16.1
Üniversite tercihi		
İsteyerek seçtim	239	68.7
Mecbur kaldım	109	31.3

X:Aritmetik ortalama, SS: Standart Sapma

Öğrencilerin %71'i akreditasyon ve çalışmaları hakkında daha önce bilgisi olmadığını ifade etmiştir. Diğer yandan öğrencilerin %70.4 'ü yürütülen akreditasyon çalışmalarının gerekli olduğunu düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin %82.2'si akreditasyon faaliyetlerinin üniversitede kaliteyi artırdığını, %81.9'u bu faaliyetlerin üniversitenin markalaşmasına dolayısıyla tanınmasına olumlu etkisi olduğunu ifade etmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 69.8'u akredite olmuş üniversitelerin eğitim kalitesini kendi üniversitesi ile karşılaştırdığında farklı olduğunu, bu farklılığın ise sosyal faaliyetin düzenlenmesi/katılımı (%25.9) ve öğrencilerin değerlendirilmesi (%17) alanlarında olduğu belirtilmektedir (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin akreditasyona yönelik algıları

Akreditasyon ve/veya akreditasyon çalışmaları hakkında bilgi	n	%
Hayır yok	247	71
Fakülte /kampüs içi duyurularda gördüm	58	16.7
Klinik uygulamalar sırasında duydum	9	2.6
İnternet taramaları sırasında duydum	34	9.8
Üniversitelerin uyguladıkları akreditasyon faaliyetleri		
Evet gerekli	245	70.4
Hayır gerekli değil	103	29.6
Üniversitelerin uyguladıkları akreditasyon faaliyetlerinin üniversitede kaliteye etkisi		
Evet kaliteyi artırır	286	82.2
Hayır kaliteyi etkilemez	62	17.8
Akreditasyon faaliyetlerinin üniversitenin markalaşmasına katkısı		
Evet katkısı var	285	81.9
Hayır katkısı yok	63	18.1
Akreditasyon faaliyetlerinin öğrencilere ve diğer kuruluşlara tanıtım ve pazarlamasının yeterli yapıldığı düşüncesi		
Evet yeterli	152	43.7
Hayır yeterli değil	196	56.3
Akreditasyon sürecini tamamlamış üniversitelerde tanıdığın varlığı		
Evet var	94	27.0
Hayır yok	254	73.0
Akreditasyon sürecini tamamlamış üniversitelerin eğitim kalitesini kendi üniversiteniz ile kıyasladığınızda fark görüyor musunuz?		
Evet farklı	243	69.8
Hayır fark yok	105	30.2
Akredite olmuş üniversitenin eğitim kalitesindeki farkı en çok hangi alanlarda görüyorsunuz?		
Fark yok	88	25.3
Öğrenci değerlendirmesi farklı	59	17.0

Sınav uygulamaları farklı/ders geçme	31	8.9
Sosyal faaliyet ve etkinliklere katılım/düzenleme	90	25.9
Sosyal hizmetler (yemek, ulaşım, konaklama....)	14	4.0
Mezuniyet sonrası iş bulma	27	7.8
Staj uygulamaları(klinik seçimi, öğretim elemanı özellikleri...)	39	11.2

Öğrencilerin “Akreditasyon Algısı Ölçeği” genel ortalaması 3.31 ± 0.82 ’dir. Kalite Güvencesi ve kalite değerlendirilmesi alt boyutlarından alınan genel ortalamalar ise sırayla 3.26 ± 0.83 ve 3.34 ± 0.85 ’dir. Öğrencilerin Kalite Güvencesi algıları puan ortalamalarının, Kalite Değerlendirmesi algılarına kıyasla daha düşük olduğu görülmektedir. Ölçeğin düzey kabulüne göre öğrencilerin akreditasyon algılarının orta düzeyde (2.60-3.39) olduğu söylenebilir. Öğrencilerin, “Akreditasyon, algı, imaj ve kaliteyi olumlu yönde etkileyen bir faktör” olduğuna ve “Akreditasyon, eğitim kalitesinin bir göstergesi” olduğuna ilişkin algılarının diğer maddelere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ölçekteki diğer maddelere göre; “Akreditasyon, var olmanın tescillenmesidir” ve “Akreditasyon, ulusal ve uluslararası tanınmayı kolaylaştırır maddelerine ilişkin ortalamalar daha düşüktür (Tablo 3).

Tablo 3: Akreditasyon Algısı Ölçeği Betimsel Veriler (n=348)

Alt boyut	Maddeler	X±SS	Cronbach Alpha
Kalite Güvencesi	1. Akreditasyon, ulusal ve uluslararası tanınmayı kolaylaştırır.	3.21±0.97	
	2. Akreditasyon, bir eğitim programının kendini gerçekleştirmesidir.	3.25±0.95	
	3. Akreditasyon, var olmanın tescillenmesidir.	3.19±0.95	
	4. Akreditasyon, belge veya rapor değildir, kaliteye kalite katma çabasıdır	3.37±0.94	
	5. Akreditasyon, bir programı yaşatma güvencesidir.	3.28±0.91	
	6. Akreditasyon, programların geleceğinin güvence altına alınmasıdır	3.24±0.95	
	7. Akreditasyon, tercih edilen bir programın kalite güvencesidir.	3.34±0.94	
	Kalite Güvencesi Alt Boyutu Toplam	3.26±0.83	0.952
Kalite Değerlendirme	8. Akreditasyon, sürdürülebilir bir kalite göstergesidir.	3.31±0.97	
	9. Akreditasyon, kalite çizgisinin tabanıdır	3.31±0.94	
	10. Akreditasyon, bir kalite kültürüdür.	3.38±0.94	
	11. Akreditasyon, algı, imaj ve kaliteyi olumlu yönde etkileyen bir faktördür.	3.41±0.98	
	12. Akreditasyon, eğitim kalitesinin bir göstergesidir.	3.39±0.95	
	13. Akreditasyon, yaşam boyu kalite mücadelesi için atılan bir adımdır.	3.30±0.93	
	14. Akreditasyon ve kalite için tüm paydaşların hesap verebilir olması gerekir.	3.26±0.95	
	15. Akreditasyon, öğretim kalitesine olumlu yönde katkı sağlayan başarılı bir girişimdir	3.38±0.94	
	16. Akreditasyon, kalite yönetiminin bir alt boyutu olarak değerlendirilebilir.	3.36±0.90	
	17. Akreditasyon, kaliteyi değerlendirmek için kullanılan bir araç ve yöntemdir.	3.34±0.94	
	Kalite Değerlendirme Alt Boyutu Toplam	3.34±0.85	0.974
	Akreditasyon Algısı Ölçeği Toplam	3.31±0.82	0.981

4. TARTIŞMA

Sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin akreditasyon algılarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada öğrencilerin algılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Henüz akredite olmayan bir bölümde yapılmış olması ve algının orta düzeyde olması öğrencilerin akreditasyona yönelik farkındalığının olduğunu göstermektedir. Şenol ve ark. (2018)

yaptığı çalışmada öğrencilerin %60 'i akreditasyonun kaliteyi ve imajı güçlendirdiğini belirtmektedir. Bizim çalışmamızda da öğrencilerin %82.2'si üniversitelerin uyguladıkları akreditasyon faaliyetlerinin üniversitede kaliteyi olumlu yönde artırdığını ve %81.9'unun akreditasyon faaliyetlerinin üniversitenin markalaşmasına olumlu katkısı olduğunu belirtmektedir. Literatür de akreditasyon çalışmaları kalitenin gözden geçirilmesi (1), kalite güvencesi (3) olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin bu yönde görüş bildirmeleri literatür ile uyumludur.

Öğrencilere akreditasyon çalışmalarının etkili olduğu alanlar sorulduğunda, mezuniyet sonrası iş bulmada etkili olduğunu belirten sadece 27 öğrenci (%7.8) olduğu bulgusu Şenol ve ark. (2018) yaptığı çalışma bulgusu (%29.6-%12) ile uyumludur. Özellikle mezun olacak konumdaki son sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası iş bulmaya akreditasyonun etkisini %12 olarak en düşük düzeyde belirttiği görülmektedir (11). Hemşirelik öğrencileri ile yapılan farklı bir çalışmada ise öğrencilerin % 90.2'si akreditasyonun mezun öğrencilerin daha iyi iş bulmalarında etkili olduğunu ifade etmiştir (14). Hemşirelerin kamuda görevlendirilmesinde mesleki bilgiyi ölçen bir sınav yerine kamu personeli seçme sınavı ile alımların yapılıyor olmasının bizim bu bulgumuzda etkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızda üniversitelerin uyguladıkları akreditasyon faaliyetlerini öğrencilerin %70.4 'ü gerekli olarak değerlendirirken Şenol ve ark. (2018) yaptığı çalışmada akreditasyonun fakülte eğitimindeki gerekliliğine ilişkin katılım düzeyi düşük bulunmuştur. Bu durum öğrencilerdeki farkındalığın oluşmadığı ile açıklanmaktadır. Henüz akredite olmayan bir kurumda yapılan bu çalışmanın bu bulgusu akreditasyona yönelik olumlu yönde farkındalığın olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Farklı çalışmada ise, bizim bulgumuza benzer şekilde hemşirelik öğrencilerinin %95.9'u hemşirelik bölümünü akreditasyon gerektiren bir bölüm olarak değerlendirmektedir (14).

Akreditasyon Algısı Ölçeği kullanılarak yapılan çalışma sayısı sınırlı (13) olmakla birlikte aynı ölçek kullanılarak öğrenciler ile yapılan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Akademisyenlerle yapılan çalışmada öğretim elemanlarının "Akreditasyon Algısı Ölçeği" genel ortalaması 3,69'dur. Kalite Güvencesi ve Kalite Değerlendirme alt boyutu genel ortalaması sırasıyla 3,66 ve 3,71'dir. Semerci ve ark. (2021)'nin yaptığı çalışmada öğretim elemanlarının Kalite Güvencesi algılarının, Kalite Değerlendirmesi algılarına kıyasla daha düşük olduğu ifade edilmektedir. Öğretim elemanlarının akreditasyona ilişkin algılarının ölçeğin düzey kabulüne göre yüksek düzeyde olduğu belirtilmektedir (13). Bu durum yüksek öğrenimde yürütülen akreditasyon faaliyetlerinde sorumluluğun çoğunluğunun dersleri yürüten öğretim elemanlarına düşmesi ve akademisyenlerin akreditasyon sürecine uyumu ile açıklanmaktadır. Çalışmamızda ise öğrencilerin "Akreditasyon Algısı Ölçeği" genel ortalamaları 3.31 iken Kalite Güvencesi ve Kalite Değerlendirme alt boyutu genel ortalaması sırasıyla 3.26 ve 3.34'dir. Öğrencilerin Kalite Güvencesi algılarının, Kalite Değerlendirmesi algılarına göre daha düşük olduğu bulgusu Semerci ve ark. (2021)'nin bulgusu ile benzerlik göstermesine rağmen öğrencilerin akreditasyona ilişkin algılarının orta düzeyde olduğu görülmektedir. Akreditasyon süre henüz başlamamış olan bir üniversite de gerçekleştirilen bu çalışmada öğrencilerin akreditasyon ile ilgili farkındalıkları henüz oluşmamış olduğu söylenebilir. Ayrıca aynı ölçek kullanılarak yapılan çalışmada (13), Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları açısından iki çalışma açısından benzerlik bulunmaktadır. Öğrencilerin akreditasyona yönelik düşüncelerini değerlendiren çalışmalar (11,14) olmasına rağmen Akreditasyon Algısı Ölçeği kullanılarak öğrenciler ile yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Akademisyenlerin ve öğrencilerin akreditasyona yönelik bakış açılarının, deneyimlerinin ve bilgilerinin farklı olması nedeniyle bulgularda farklılıklar olduğu söylenebilir.

4.1 Araştırmanın Sınırlılıkları ve Güçlü yönleri

Akreditasyon algısının belirlenmesinde ölçek kullanılarak ulusal alanda öğrenciler ile yapılan ilk çalışma olması araştırmamızın güçlü yönüdür. Araştırma verilerimizin toplanmasında Google

form kullanılması ve akredite olmuş farklı bir bölüm katılarak bulguların karşılaştırılmaması ise araştırmamızın sınırlılığı olarak belirtilebilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencilerin akreditasyon algıları orta düzeydedir. Buna rağmen öğrenciler akreditasyon çalışmalarını gerekli olarak görmekte ve bu durumun kaliteye olumlu etkisinin farkındadırlar. Yükseköğretimde yürütülen akreditasyon çalışmalarında öğrenciler hem çıktı hem de paydaş olarak bu süreçte önemlidir. Öğrencilerin akreditasyon ve kalite algılarının yüksek düzeyde tutulması ve paydaş olarak katılımlarının iş birliklerinin artırılması, kurumlarda kalite ikliminin ve kültürünün oluşmasında, bölümlerinin uluslararası tanınırlığın artırılmasında ve yapılan tüm akreditasyon çalışmalarında farkındalıklarının artırılması gerekmektedir. Ayrıca çeşitli değişkenler açısından akreditasyon algılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesini sağlayan araştırmaların planlanması önerilebilir.

Finansman

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir mali destek almamıştır.

Çıkar Çatışmalarının Beyanı

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasıyla ilgili herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Teşekkürler

Bu çalışmanın yürütülmesine katılan tüm öğrencilere teşekkür etmek istiyoruz.

KAYNAKÇA

1. The Council for Higher Education Accreditation (CHEA), [Erişim Tarihi 18 Mayıs 2022]. Erişim adresi: <https://www.chea.org/about-accreditation>.
2. Türk Dil Kurumu sözlüğü (TDK 2018). [Erişim Tarihi 10 Mayıs 2022]. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
3. Frank, J.R. Taber, S. Zanten, M. Scheele, F. Blouin, D. (2020). The role of accreditation in 21st century health professions education: report of an International Consensus Group. BMC Medical Education, 20 (Suppl 1):305 Erişim adresi; <https://doi.org/10.1186/s12909-020-02121-5>.
4. Sarp, N. (2014). Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları, Siyasal Kitabevi, Ankara.
5. Özçiçek, Y. Karaca, A. (2019). Yükseköğretim Kurumlarında Kalite Ve Akreditasyon: Mühendislik Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi. Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 3(1). 114-149.
6. Aktan, C.C. Gencil, U. (2007). Yüksek Öğretimde Akreditasyon, [Erişim Tarihi 25 Mart 2023]. Erişim adresi: <http://www.canaktan.org/egitim/akreditasyon/aktan-akredit.pdf>
7. World Health Organization (WHO). (2013). Transforming and scaling up health professional education and training: policy brief n accreditation of institutions for health professional education. Geneva. [Erişim Tarihi 30 Mart 2023]. Erişim adresi: <https://www.who.int/publications/i/item/transforming-and-scaling-up-health-professionals%E2%80%99-education-and-training>
8. Korkut Bayındır, S. Sezer Efe, Y. Başer, M. (2018). Hemşirelik Eğitiminde Akreditasyon. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5 (1). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/620854>
9. Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK) (2013). [Erişim Tarihi 10 Mart 2023]. Erişim adresi: <https://www.hepdak.org.tr/>
10. Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK) (2016). [Erişim Tarihi 30 Mart 2023]. Erişim adresi: <http://www.hepdak.org.tr/>
11. Şenol, S. Ardahan Sevgili, S. Kekeç H.B. Orhan A. Sevinç L. (2018). Öğrencilerin hemşirelik eğitiminde akreditasyon konusundaki görüşleri. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 34(3)1-13.
12. Semerci, Ç. (2017). Akreditasyon Algısı (AA) Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6, (3) s. 1093-1104

13. Semerci, Ç. Semerci, N. Ünal, F. Yılmaz, E. Kaygın, H. Ulus, İ. Ç. Çetin, K. Yılmaz, Ö. (2021). Akademisyenlerin akreditasyon algılarının incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 9(1), 1-14. Erişim adresi: <https://doi.org/10.47215/aji.823723>
14. Küçükaya, B. Kahyaoğlu Süt, H. Yazel Yiğitbaş, C. (2021). Akredite olan bir hemşirelik bölümünde eğitim alan öğrencilerin lisans eğitiminde akreditasyona yönelik düşünceleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(2), 394-400. Erişim adresi: <https://doi.org/10.5961/jhes.2021.458>